

Feedback geven over therapietrouw...

Feedback geven over therapietrouw aan artsen van patiënten die langdurig medicatie nemen: waarschijnlijk weinig effect op therapietrouw en gezondheidsuitkomsten, maar wel op de zorg voor de patiënt. + Bert Avau^{1,2}, Trudy Bekkering¹, Patrik Vankrunkelsven^{1*}

Klinische vraag

Heeft het geven van feedback over de therapietrouw van patiënten die langdurig medicatie nemen aan de voorschrijvende arts een invloed op therapietrouw en gezondheidsuitkomsten van de patiënt, de verstrekte zorg en middelengebruik?

Context

Een gebrekkige therapietrouw leidt tot minder efficiënte therapie en daardoor slechtere klinische uitkomsten. Er wordt geschat dat slechts 50% van de patiënten die chronisch medicatie nemen hun medicatie ook correct innemen. Bewezen werkzame interventies om de therapietrouw te verbeteren richten zich voornamelijk op patiënten, maar zijn moeilijk om in de praktijk op grote schaal te implementeren. Aandacht voor therapietrouw zou dus best in het zorgtraject opgenomen worden.

Voorschrijvende artsen hebben vaak de neiging de therapietrouw van hun patiënten te overschatten. Hierdoor kunnen kansen om te praten over ongewenste effecten, alternatieve behandelingen of het gebruik van reminders verloren gaan. Artsen feedback bezorgen over de therapietrouw van hun patiënt biedt dus de mogelijkheid om deze kansen te grijpen.

Deze Cochrane review selecteerde gerandomiseerde gecontroleerde studies (RCT's) en interrupted time series die feedback geven aan artsen over de therapietrouw van hun patiënten die langdurig medicatie nemen vergeleken met standaardzorg. De uitkomsten die onderzocht werden waren therapietrouw, gezondheidsuitkomsten, gebruik van middelen, de verstrekte zorg en ongewenste effecten.

Samenvatting resultaten

Er werden 9 studies met 23255 deelnemers gevonden, 8 RCT's en 1 interrupted time series. De studies werden uitgevoerd in Noord-Amerika in de eerstelijnszorg en andere ambulante zorgomgevingen. In 7 studies werd er systematisch informatie gegeven over de therapietrouw van de patiënt, in 2 werd er enkel informatie gegeven bij een gebrekkige therapietrouw. Zeven studies gebruikten data van de apotheker over afleveren van medicatie als basis voor de feedback, terwijl 2 andere studies gebruik maakten van elektronische gegevens of zelfrapportering door de patiënt.

Omwille van de variatie in bestudeerde uitkomsten was het niet mogelijk om resultaten te bundelen in een meta-analyse. Feedback geven aan artsen leek, vergeleken met standaardzorg weinig tot geen verschil uit te maken wat betreft therapietrouw (7 studies, 22.924 deelnemers), gezondheidsuitkomsten (2 studies, 1.292 deelnemers) of middelengebruik, zoals bijvoorbeeld het aantal hospitalisaties of consultaties (2 studies, 4.181 deelnemers). Daarentegen leek er wel een verbetering van het zorgproces te zijn, bijvoorbeeld het aanpassen van de medicatie, de verbeterde dialoog met de patiënt of het aanpassen van ongecontroleerde hypertensie (4 studies, 2.780 deelnemers). Er werd geen enkel ongewenst effect gemeld.

Opmerking

Ons vertrouwen in het bewijs dat in dit overzicht verzameld werd is laag, wat betekent dat we geen sterke conclusies kunnen trekken. De voornaamste redenen om ons vertrouwen te verlagen zijn een risico op vertekening (bias), en heterogene en indirecte resultaten.

Conclusie

Feedback geven aan artsen over de therapietrouw van hun patiënten lijkt het zorgproces te verbeteren, maar zonder een belangrijk effect te hebben op de eigenlijke therapietrouw, gezondheidsuitkomsten en middelengebruik.

Implicaties voor de praktijk

Het is op dit moment niet bewezen dat feedback geven aan artsen over de therapietrouw van hun patiënten die therapietrouw kan verbeteren. Dat wil niet zeggen dat feedback geven aan artsen geen nut heeft. Waarschijnlijk is therapietrouw een complex gegeven, en is enkel de arts van extra informatie voorzien onvoldoende om een gedragswijziging bij te patiënt te veroorzaken. Vermoedelijk dient deze maatregel in combinatie gebruikt te worden met andere strategieën, waarbij ook de apotheker zijn/haar rol kan spelen, door bijvoorbeeld rechtstreekse feedback aan de patiënt zelf te geven. +

Referentie: Zaugg V, Korb-Savoldelli V, Durieux P, Sabatier B. Providing physicians with feedback on medication adherence for people with chronic diseases taking long-term medication. *Cochrane Database Syst Rev.* 2018 Jan 10;1:CD012042. doi: 10.1002/14651858. CD012042. pub2.

Raadpleeg de volledige tekst van deze Cochrane reviews via de Cebam Digital Library for Health (www.cebam.be/nl/cdlh) of www.cebam.be/fr/cdlh)

1 Cochrane Belgium, Cebam (Belgisch Centrum voor Evidence-Based Medicine)
2 CEBaP (Centre for Evidence-Based Practice) van Rode Kruis-Vlaanderen

